

Exedræ Ecclesiasticæ Sive Concionvm Moralium ... t. ...

In Dominicas totius anni

Schrötter, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1687

XXXVIII. In Domin. IX. Post Pentec. Videns civitatem flevit super eam. Luc.
19. Arg. Lamentatio Christi.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56286](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56286)

labora ut denarium futuræ beatitudinis merearis. Verbo fac modo quæ moriens facta fuisse voles.

XXI. Hanc doctrinam S. Patriarcha noster in aures Exercitiorum suorum libello in hæc verba omnibus salutis suæ curam habentibus reliquit: *S. Ignat. lib. 2. Exer. Si mors ingrueret, quem me mallet obser-
vasse modum in presenti deliberatione; jux-*

ta hunc igitur eligendum nunc esse facile intelligam, Quod in ultimo agone gauderes te fecisse, id nunc dum vivis exequere.

Huic consilio quisquis acquieverit, confidat se animo intrepido mortem adventantem excepturum, rationes suas cum laude positurum, & pro meritis coronam gloriæ accepturum.

CONCIO XXXVIII.

IN DOMINICA IX. POST PENTECOSTEN.

Videns civitatem flevit super eam. Luc. 19.

ARGUMENTUM.

LAMENTATIO CHRISTI.

I.

Gnatum tenerioribus, ac invalidioribus mentibus vitium est, ut prope nullâ datâ causâ in lachrymas lique-

ant. Aud. Quum enim dolorem conceptum continere nequeant; lachrymis, & suspiriis habenas laxant, perque illa eundem egerunt. At verò sapientes, & viri fortes exortam intra præcordia mœsticiam validissimâ strugulant impetu, & non nisi rarissimè, gravissimisque de causis luctibus indulgent; Nec tam lachrymis, & ejulatu mulierum ritu, ac puerorum, quam consiliò, ac viribus obtinere nituntur, quod intendunt.

Ergò cum sapientia æterna dolorem suum foras evaporaret, cum civitati Hierosolymitanæ illa chrymetur, oculosque fletuum demergat Oceano, causa perquam gravis esse oportuit. Et quænam illa? Sanè non alia, quam cuius meminit sacer Evangelii textus: *Si cognovisses & tu, quæ ad pacem tibi.* Non expendebat, quæ illi conducerent ad pacem cum DEO, cum proximo, & se ipso servandâ; laborabat ignorantia rerum divinarum, ac humanarum. Et videtur mihi hæc lamentatio Domini mei coincidere cum threnis Moysis, super cæcitatem populi sui plorantis: *Dom. 32. 29*
Vtinam saperent, & intelligerent, ac novissima præviderent!

Operæ itaque pretium fuerit expendere illam accuratius, & videre, an non *isidem*

iisdem de causis, super has terras, & civitatem istam lamentari queat.

PARTITIO.

S. Bern. in
Epist.

II. S. Bernardus citans præfatos Moylis threnos super cæcitatem populi sui ejulantis, ita eisdem explanat: *Vtinam sceres quæ sunt DEI, intelligeres quæ sunt mundi, provideres quæ sunt inferni; profecto inferna horreret, superna appeteret, quæ ad manus sunt contemneret.* Hæc sunt, quæ amantissimo Domino nostro olim lachrymas expressere; hæc quæ etiamnum ad amaritudinem illum excitant.

§. I.

Ignorantia rerum Divinarum elicit lachrymas.

Ignorantia
Dei quan-
ta.

III. Ignorantia, & cæcitas pessima, quam in antecessum deplorat Assertor meus supra syonem, & alios bene multos est, quod non sapiant ea, quæ Dei sunt. Ignoraverunt Judæi, nec innumeris convicti argumentis agnoscere, & credere volebant, Christum esse Messiam, Filium DEI, ante Luciferum ex utero Patris æterni genitum; ignorant id ipsum ex parte etiamnum plurimi. *Non sapiunt quæ DEI sunt. Non sapiunt illum esse rerum omnium Dominum, primum, ac supremum Ens, quod universa sua potestate generat, singulari bonitate conservat, infinitâ sapientiâ gubernat. Non sapiunt ipsum esse principium, ac finem rerum omnium conditarum, Regem gloriæ, ac Majestatis, sub quo principatus, & potestates lunantur, & universitatis columnæ contremiscunt. Non sapi-*

unt, quam immensa sit ejus amplitudo, quam vastus perfectionum illius Oceanus, quantæ potentæ Divis, hominibusque metuendæ, quantæ sanctitatis, & mirandæ gloriæ, quantæ immensitatis, cuncta quæ vel supra, vel infra, vel circa nos, vel ubique sunt pervadentis.

IV. Etenim si id Judæi cognovissent, nunquam Dominum Gloriæ crucifixissent. Si id non puerorum more apprehenderent, sed profundissimè penetrarent alii; profecto percellerentur intimius, ambularent multo cautiùs, devenerentur religiosius. Divi Augustini acroama est: *Quisquis Domine cognoscit te, diligit te; obliviscitur se, & amat te, plusquam se, relinquit se, & venit ad te, ut gaudeat de te.* Manifestum est enim, quod nihil volitum, nisi præcognitum; & quanto penitius bonum cognoscitur, tanto ferventiùs amatur. Cognitione quippe, ac meditatione amabilitas rei cognoscitur; cognita verò voluntatem in sui trahit amorem. Hinc non omnes totò, & intimo corde Deum diligim⁹; quia videlicet eum, non ut par est cognoscimus; quia Majestatem ejus, Bonitatem, sapientiam, potentiam ejus infinitam, aliæque attributa non expendimus. Si hæc mente perfectius, exactiùsve recoleremus, multo flagrantioribus affectibus eum prosequeremur, illiusque cultum promoveremus.

V. Cernitis ni fallor universi hanc iconem sat affabre elaboratam, ut nullam Conditori suo Apelli referat gratiam, nullum deferat obsequium, nullum verbum in debitæ testificationis argumentum proferat. Quid causæ?
Quia

Ex igno-
rantia DEI
procedit ne-
glectus.

August. in
medit.

Imaginis a-
nimae
gratitudo.

Quia nimirum animâ, & vitâ, ratione, & cognitione destituitur. Fingite autem exiguo temporis intervallò mente, rationeque donari ad beneficium agnoscendum, ac referendum, ad honorandum opificem suum, quàm grato pectore testaretur gratiam; quàm devotis deveneretur medullis. Diceret illa: Tu Apelles Pater, & Mater mihi es, rex meus, & Dominus meus. Nihil enim intueor meum, quod non profectum sit à te. Si telam habeo, aut aliud materiæ genus, tu illam nummis tuis mercatus es; si picturam, tu colores, umbram, & lumen adhibuisti; & hæc tanta, tamque amœna rerum varietas, tuæ manus, & penicilli opificum est. Omnia denique à te mihi donata sunt, & si luberet, aut in præterfluentem me demergere undam, aut in flammam projicere, aut in sterquilinio conspurcare, tibi integrum esset. Nec criminari possem mihi injuriam ullam factam, si quidem Dominus meus es, & jure potes pro arbitrato tuo, liberrimæ & æquissimæ voluntate, de tua re disponere.

Si quis laudet pulchritudinem meam, si exquisitum colorum omnium temperamentum, si proportionem concinnam, ac decoram; si naturæ imitationem, artificisque splendorem, non merita mea, sed dona tua, tuam pollentem industriam, ingenii vim, ac magnitudinem deprædicant. Nam ego quid habeo, quod à te non mutuaverim, aut quid possum, nisi tu conservaveris? Si furum quispiam infidietur, si mures arrodant, si noxius humor aliave noceant, nec mihi sunt manus, nec

defendam. Tu solus asylum meum es, qui tantâ me providentiâ conservas, quasi in me una mentem omnem fixam, locatamque haberes. Adeoque tua erga me tam liberalis, ac benefica est voluntas, ut nullum terminum magnificentiæ tuæ ponas, nec facias ullum finem bene de me merendi, meque cohonestandi. Quid igitur reliquum est, quam ut me totam tuæ voluntati consecrem, ac devoteam, tuum nutum observem, te prædicem in perpetuas æternitates, te agnoscam, & adorem potentissimam tuam in me dominationem, artisque tuæ, ac mentis excellentissimam dignitatem. Etenim si vestigia recognosco in me sapientiæ tuæ mirandæ, & laudabilis industriæ, tu mille talia & perfectiora polles præstare, quæ ego nec cogitando quidem possem consequi. Itaque te vicini omnes, excellentisque judicii viri, & autoritate graves suspiciunt, & venerantur; cum quibus ego audeo vocem meam promere, & humi prostrata devotissimè occinere; Te laudamus, te benedicimus, te deprædicamus &c.

Hæc similiave plura egurgitaret icon quævis, si iis viribus, membris, ingenioque polleret, quo nos. Et minoræ fortitæ præstaremus erga Deum nostrum, ac Dominum, amoris, & obsequii testimonia, si saperemus, quæ illius sunt; si non perfunctorie, & obiter; sed revera planè, ac dilucidè ejusdem cognosceremus excellentiam.

VI. Errore, & imposturâ Alastoris infernalis delusæ gentes, Numen quodpiam, ac divinitatem inesse idolis, sibi persuaserant. Et nihilo minus hac e mentitâ opinione, ac religione ductæ, quo

quo cultu, obsequio, reverentiâ illa profecuti non sunt? Ex multis.

*Philistino-
rum super-
stitio.*

1. Reg. 5. 5.

Sacra Regum historia superstitionem Philistinorum in Azolo referens, meminit eos Religioni sibi duxisse pedibus terere locum, in quo Dagon prostratus jacuerat. Porro Dagon solus truncus remansit in loco suo. Propter hanc causam non calcant sacerdotes Dagon, & omnes, qui ingrediuntur templum ejus super limen. Abjecerat Numen tremendum spurcissimum idolum contractâ prius cervice, & manibus præcis; quatenus indicaret Diaboli superbiam, & avaritiam finem habituram; quatenus idololatriæ admoniti, nec caput demitterent, nec manus in obsequium illius erigerent; quatenus proculcarent, non manus, & caput duntaxat, sed & locum in quo membra præcisâ jacuerant; at illi vel in vulnerato comminutoque trunco superstitionis esse haud desistebant. Conspicite quid non fecissent verâ fide, ac Religione imbuti?

Christus.

VII. Alexandro magno thura diis adolente, cum forte scintilla non modica supra humeros Ephebi ministrantis cecidisset, jamque non vestimenta tantum, sed & corpus depascere tur petiit ille immotus, ne forte sacrilegum mystam interpellaret, aut minus reverens esse videretur. An non itaque se vivum insignis holocaustum vero DEO, & vivo polluxisset, si cognitione illum assecutus fuisset.

Multi ipsorum cum præ animi reverentia statuas ipsas non præsumerent attingere, aut etiam longè distiti, & prætereuntes nequirent osculo devenerari; manum ad os refererant, eamque honestissimo adorationis genere

exosculabantur. Quin & ramos, floresque qui illas attigerant excipiebant reverentiâ summâ, balsisque.

Minusne præstarent Pseudo-Christiam si illius infinitæ perfectionis, ac divinæ naturæ cognitionem copiosorem indepti essent? Nonne quidquid in illis esset facultatum, ac virium ipsius obsequio addicerent, ac consecrarent? Nonne promptissimâ, devotissimâque voluntate illi sese subicerent, nihilque antiquius haberent, quam ut integrè, in violateque divinis legibus obtemperarent? Nonne timerent, (si quidpiam committerent in eum) illius potentiae vim, justitiæ severitatem, brachij pondus? Nonne vererentur, ne vehementissimus calamitatum imber è convexo in caput ipsorum effunderetur, ne Angeli divinæ ultionis administri in ipsorum insolentiam loricaretur, ardentissimoque zeli astu concitati, eum istum infligant, quo ad sempiternam devolvantur infelicitatem. Sed quoniam deficit hæc sapientia in multis, injuriâ afficiunt illum, & assiduo mandatorum ipsius neglectu, & perveraciâ laceffunt. Quia etiam non rarò ipsius ope, ac subsidio, ad obsequium improbitatis, ac latebram ambitionis, ad simulationis involucrium, ad mendaciorum fucum, ad pervertorum consiliorum rationes tegendas abutuntur. Ita certè vivunt, ut uni voluptati servire, unum in oculis vitium, unam in sinu iniquitatem, cui se solenni authorarunt Sacramento ferre, amplexarique videantur.

Quid itaque mirum Christum zelatorem gloriæ paternæ flagrantissimum illius tantam deplorasse injuri-

*Christus
desert
tantam
stram in
vini?*

am? Quid mirum lachrymarum dilu-
vio eluere voluisse? Quid mirum cum
indignatione è sacrario profligasse ven-
dentes, & ementes columbas? Quid
mirum æs nummulariorum effudisse,
& funiculis in eos animadvertisse?

VIII. Magnus ille Prophetes Do-
mini Jeremias, perfectissimum virtu-
tum omnium exemplar, gloriæque
DEI Israel zelator acerrimus, animo
suo volvens injuriam, quæ passim Cœ-
litibus irrogabatur, tanto animi con-
cutiebatur dolore, ut caput in Ocea-
num, oculos in torrentes exuberantissi-
mos petierit converti; quo ita diu no-
ctuque ploraret, & lachrymarum flu-
mina evaporaret. *Quis, inquit dabit ca-
piti meo aquam, & oculis meis fontem la-
chrymarum, & plorabo die, ac nocte.*
*Quamobrem? Quia omnes adulteri sunt,
cœtus prævaricatorum. Quia descive-
runt à Domino DEO suo, & fornicati
sunt in adinventionibus suis. Quia ab
illius tremenda Majestate, facta defe-
ctione, cum ejusdem hostibus coitio-
nem moliuntur, Quia probris illum
proscindunt, & obverso tergo dese-
runt. Si hic Vates, quem minus tange-
bat illa injuria, tantum indulgebat ge-
mitibus, ut crescentibus peccatis, in-
cresceret unà lessus, ac suspiria; quan-
tò profundius cor Christi Domini, in-
timius illam penetrans, credendum est
fuisse sauciatur, dolorisque confixum
jaculo?*

Solemnissimum apud populum He-
bræum in avita Religione manentem
erat, ut auditâ aliquâ contumeliâ in
DEUM illatâ, aut injuria templo sa-
crisque facta, scinderent vestimenta
sua in signum cordis contriti, ac cruen-

tati. Et Christus Dominus, qui in cura
imprimis finem venit, ut quæreret,
propagaretque gloriam Patris sui, vi-
dens se necquicquam laboribus ac su-
doribus, prædicatione ac prodigiis,
perfectionibus & precibus evicisse,
cernens etiamnum temere violari sa-
cra, Majestatemque ipsius, non solve-
retur in lachrymas, ingeminaretque:
*Utinam saperent, & intelligerent? Uti-
nam menti suæ imprimerent, quæ sunt
DEI, eique debitum deferrent cul-
tum! Utinam probris eum, ac convi-
tiis proscindere desisterent; Utinam in
nullo deinceps legem ejus prævarica-
rentur!*

§. II.

*Ignorantia rerum caducarum dig-
na lachrymis.*

IX. **A**lteram causam fletuum Affer-
toris Domini nostri credide-
rim extitisse, quod non intelligerent,
quæ sunt mundi, quod non cognosce-
rent quidnam urbi ipsorum impende-
ret, quam brevi scena felicitatis ipso-
rum commutanda esset in theatrum
omnium miseriarum, ac calamitatum.
Id luculenter indicant verba Evange-
listæ: *Quia circumdabunt te inimici tui
vallo, & coangustabunt te, & non relin-
quent in te lapidem supra lapidem. Ex
tam gloriosa efficieris contemptibilis-
sima, ex tam splendida abjectissima, ex
tam vasta prostrata, & solo adæquata.*

Has nãnas meritò supra hanc ur-
bem iterare posset idem cœlestis He-
raclitus. *Quia non intelligunt, quæ sunt
mundi. Non intelligunt, vel certè intel-
ligere nolunt mundum ad consequen-*

br. 9. 1.

Ibid. v. 2.

*Christus
deslet igno-
rantiam
mundi.*

Luc. 19.

dam æternam felicitatem, viam, sub-
diumque esse debere, non item pro
scopo, & termino habendum. Non in-
telligunt, nec circumspiciunt, quam in-
fecta sint undique omnia, quam inimi-
ca salutis. Profectò non tot scyllas alit,
non tot charybdes nutrit. Oceanus,
quam multos mundus habeat laqueos,
in nostræ felicitatis pernitiem adapta-
tos. Jam enim ut Dalila blanditur le-
nociniis, vinculis innexusus sempiter-
nis; jam ut Jahel Sifaræ lac propinat,
mox clavum cerebro nunquam evel-
lendum infixurus; jam ut Jeroboami
uxor ementito habitu utitur ad fallen-
dum etiam sanctos; ut Judas Iscario-
tes osculo prodit hostibus; ut men-
dax Propheta pollicetur annos pluri-
mos, bonum spondet, & malum tri-
buit; requiem pollicetur, & sexcentas
reddit angustias; promittit lætitiã,
& dolorem affert; voluptatem jactat,
tristitiã donat; honores præfert, con-
tumeliam refundit.

*Mundi fal-
lacia.*

*Mundi a-
mor & Dei
contrarian-
tur.*

1. Joan 2. 15.

Non intelligunt illud amantissimi dis-
cipuli acroama, omnibus sæculi ama-
toribus formidandum: *Nolite diligere
mundum, neque ea, quæ in mundo sunt;*
puta voluptates noxias, vitam licen-
tiosam, &c. Cujus causam mox subne-
ctit: *Si quis diligit mundum, non est chari-
tas Patris in eo.* Quemadmodum arca
fœderis, & Dagonis idolum simul in
eodem altari consistere nequivere, sic
nec Deus, nec mundus; charitas illius,
& istius domicilium collocare in ho-
minis corde, illudque obtinere neque-
unt; quin alterum excludi necesse sit,
penitusque exturbari. Si quis ardea-
tore mundi amore flagrat, absomit u-
na amorem divinum, perinde ac flam-

ma major minorem depascitur. *Si quis
diligit mundum &c.*

Non intelligunt, vel certè in superfi-
cie duntaxat oraculum illud Pauli: *Fratri-
bus tempus breve est. Reliquum est, ut &
qui habent uxores, tanquam non habentes
sint, & qui sicut, tanquam non sicut, &
qui gaudent, tanquam non gaudentes, &
qui emunt tanquam non possidentes, &
qui utuntur tanquam non utantur.* Sint
Domini, quasi non essent; sint matrimo-
nio illigati, quasi non essent; rem
familiarem administrent, quasi aliis
cessuri. Causam dat perquam justam,
& convincentem; *Præterit enim figura
hujus mundi.* Hæc non expendunt, qui
ad gaudia tantum advertunt, quæ il-
lis blandiuntur, sensusque prolectant;
non verò considerant, quam celeriter
evanescant. Et quam acerbos absces-
su suo dolores inurant; Non recogit-
tant quam inanis illa gloria, quam bre-
vis lætitiã, quam falsæ divitiæ; non ex-
aminant, quod aurum, suppellex, vestis
pretiosa, uniones candidissimi, ada-
mantum fulgor, & quidquid mortali-
um perstringit oculos, nec præcipites
temporum rotas sistere, nec animum
in felicitate sua statuminare, nec La-
chesim placare, aut remorari queant.

Non intelligunt quod ait Sapiens: *Tanquam
momentum statera sic est ante nitum-
te (Domine) orbis terrarum, & tan-
quam gutta roris antelucani, quæ descen-
dit in terram.* Collatus orbis ad ratio-
nes æternas, appensus in statera verita-
tis pulvis minutissimus est, unde nihil
momenti ac ponderis accedit, & tan-
quam gutta roris, qui extenuatur illico
evanescit.

Si enim intelligerent, non utique
mun-

*Mundo non
adhæren-
dum.*

1. Cor. 7. 29

*Mundi quæ-
ritate
Sap. 11. 23*

mundū, & ea quæ in illo sunt tanti facerent; non utiq; cum proximo salutis discrimine ea ambirent, non utique tantis laboribus, ac vigiliis eidem deservirent, non utique cum Esau pro jure pulmentario jus ad regnum cælorum divenderent. Si intelligerent, quam brevi honor, fama, gloria deflorescat, qua mente postpositis supernis honoribus, terrestres cum dispendio sanguinis licitarentur. Si intelligerent, quod in iis, quæ cælorum amplexu stringuntur, ne punctum quidem unicum existat, ubi tanquam in centro stabilem quietem reperire queant, quo judicio sedem, & terminum immobilem in terris meditentur. Si intelligerent Venerem è spuma prognatam bullæ instar transire, & in mare amaritudinis abire; quo sensu eam prosequerentur, tantique emerent pœnitere.

*Jacobi que-
rela contra
Laban.*

Gen. 31. 40.

X. Cognovit Jacob illius in Labano ingratitude, graviterque expostulabat, quod viginti annorum servitutem tam iniquè compensasset, & ait: *Diu noctuque astu urebar, & gelu, fugiebatque somnus ab oculis meis. Si que per viginti annos in domo tua servivi tibi: immutasti quoque mercedem meam decem vicibus; & nunc nudum me, & inopem rerum omnium è domo tua ejicere al-laboras. Hæcine merces debetur tantis servitiis? hæcine gratitudo tantis beneficiis? hæcine barbaries tantæ submissiōni ac humanitati? O me infelicem, quod unquam tibi me consecraverim! ò me infortunatissimum quod talem socerum elegerim! Præstaret sane alienigenæ, quam agnato operam suam locasse. Hæc parivæ si Jacob exululare potuit, perperam ha-*

bitus à socero suo; quibus querelis Cosmophili non invehentur in mundum immundum, ac perfidum, si ejusdem officias perspectas haberent.

XI. Cognovit Rudolphus Episcopus Mechliniensis primogenitus regis Scotiæ, qui à Primoribus evocatus ad sceptrum reposuit: *Dominus IESVS, qui mundanum reliquit imperium, mandavit ipsum sequere nudum; q. d. Apage, Apage cum mundo, nihil mihi cum illo est. Calluit apprime nequitiam, ac versutiam ipsius Assertor meus; & idcirco voluntas ipsius est, ut eo deserto, nudi nudum sequamur.*

Hist. Scotia

XII. Cognovit eundem serò tandem Aulicorum quispiam Caroli V. Imperatoris. Hic cum extremo morbo conflictari cœpisset, actumque de vita sua esse à medicis inaudisset, unicam à Cæsare Domino suo efflagitare gratiam cœpit. Cæsar promptissimè annuit, & quidquid in votis haberet se collaturum spondit. Tum Aulicus, Cæsarea sua Majestas dignetur mihi vitam prorogare in unam, alteramve horam, si non diem. Ah replicat Cæsar, id in mea potestate situm non est; nec ego vel sistere, vel præcipitare effedum solis queo. Illius id imperii est, qui ut condidit, ita conservat universa. Urget ultra Aulicus, & minimum bonum hospitium ubi excesserit precatur. Quid dicis? exclamat Imperator. Id multò min⁹ mei arbitrii est. In hac vita qualem qualem jurisdictionē habeo, in altera nullam. Neq; enim vel Manes, vel Cælites, vel Inferi sceptrum agnoscunt mea. Tum primum lachrymis uberrimè perfusus Aulicus, dolorem propalam testari exorsus, cæ-

*Aulicus
Car. V. sero
mun di fal-
laciā
cognovit.
In vita
Car. V.*

citatemque suam fateri. Item quid egi, quod annos vitæ meæ florentissimos, fortissimosque aulicæ vitæ, ac mundo consecrari? Quid mihi nunc reliquum ex omnibus, cum nec horam unam longioris vitæ, nec unius noctis hospitium à Domino meo obtinere queam. O quanto sapientiùs egissem, si vitam omnem DEO meo dedicasset; qui mihi & vitam, & beatitatem solus elargiri pollet. O me infelicem, ô me sideratum! Discite tandem vel ex me sapere, & cuinam patendum sit nosse. Hæc ille, sed serò nimis dessevit, cum interea Cloto superveniens singultantem animam à corpore avulsi.

Imitentur hunc lessum alii non pauci, aliosque egregios mundi contemptores, si pari notitia imbuti essent. Verùm quia ut dixi ea destituuntur, ideo desertâ, spretâque cœlesti Jerusalem præferunt Babylonem, & calicem à meretrice magna propinatum cyathizant, quoad tandem bibant calicem furoris Domini.

Hæc itaque Vindex noster eò acerbiorè animi sensu contemplatur, ac deflet, quò minor dictis illius fides adhibetur. Et suos threnos ingeminat: *Vtinam saperent, & intelligerent.* Utinam hæc serò apud se reputarent, non tot mortalium greges ad inferos hæc cæcitas præcipites daret, non tot per placidas felicitatis undas ad malæ spei promontorium appellerent; non tot mediis in syrtibus hærerent, naufragiove sempiterno involverentur, *Vtinam saperent. &c.*

§. III.

Ignorantia sempiterna fulminationis merito ploranda.

XIII. **F**ons tertius Lamentationis Moyſis, ac Christi Assertoris nostri est, juxta interpretationem ejusdem Melliflui, quod non prævideant, *que sunt Inferni.* Non prævident Infernum esse Labyriſthum inexplicabilem tormentorum; Carcerem divinæ justitiæ flammis ardentissimis refer-tum, & innumera varietate tormentorum formidandum; Abyssum calamitatis, & miseræ; Locum cruciatuum, abundantem omnibus malis, vacuum omnibus bonis.

Non prævident nullum fore membrum in homine damnato, quod non peculiari aliquo supplicio, eoque gravissimo torquebitur; ita ut quidquid hic patimur, non nisi umbra sit tenuissima illius doloris.

Non expendunt, nec prævident privatos etiam singulis criminum generibus, (ut quisque sibi indulserit) tormentorum aculeos paratos. Quisquis enim dum viveret elationem animi cum Lucifero amavit; ille in inferno extremâ ignominia, contemptu, ac dedecore afficietur; quem auri cupido à DEO averterat, tantò miseriore afflic-tabitur rerum omnium inopia, quanto ardentius divitiis inhiabat; par in libidinosos, iracundos, gulosos, aliisque immerſis peccatis pœna adhibebitur, suum cuique stygma proprium inuretur, privatis quilibet cruciatibus ingemiscet. Et quo turpiore quisque in cœno se volutarit, eò acerbiores in se inferorum carnifices experietur.

Non

Pœna In-
ferni.Dicitur
sunt pro
ratione ist-
minum.

Non prævident eos, qui nunc impiorum Societati computantur, iustissimo Judicis edicto, à Sanctorum communione in perpetuum avellendos; qui nunc vestem nuptialem non induunt, tunc maibus pedibusque constrictos in tenebras exteriores nudos amandandos; qui instar asini ferocientis ad insanæ cupidinis oblectationes adhinnunt, in obscurissimum æternæ infelicitatis Domicilium sempiternis vinculis oneratos, compingendos; qui aliis misericordiæ viscera subtrahunt, aquæ nunquam obtinendæ guttulam postulatuos; qui nunc explendæ libidinis vias consecantur, nunquam minimo voluptatis sensu levandos, nunquam vel unius sensus grato, acceptoque objecto recreandos.

Non prævident quod in pœnis inferni est horribilissimum, earundem æternitatem; id est, quod nunquam finem habituræ; ita, ut post ardores, frigora, fœtores, famem, sitim, tœdia, cœterosque cruciatus, totidem annorum millibus toleratos, quot aquarum guttæ in Oceano, quot arenæ grana in litore, quot atomi in universo, semper eadem tela cruciatuum retexenda, denique inchoanda sit.

Non prævident, quod vel uni supplicio, idque modico tempore ferendo impares sint; & quomodo sufferre poterunt, geminam sensuum omnium, & damni pœnam, æternum, æternum, æternum duraturam.

Hæc enim si præviderent, qui fieri posset, ut nullis conscientiæ stimulis urgerentur, horrendum divinæ Nemesis tribunal susque deque haberent, nec magis tormenta Orci expavescerent,

quàm Ælopi somnia, aut Luciani deliramenta, Quiquam fieri posset, ut vel in Niobes saxum præ dolore transformarentur, vel minimum in lachrymas liquecerent, & meliori vitæ redonarentur. Fluunt enim ex cognitione, & præscientia, tanquam ex antecedente infallibili consequentes lachrymæ. Exinde Dominus in hodierno Evangelio solum antecedens potuit; *si cognovisses*, eò quod posito principio hoc, seu antecedente, necessitate consequentiæ sequantur lachrymæ.

XIV. Et natura ipsa id nos edocere videtur, quæ idem voluit esse principium planctus, & cognitionis, nimirum cerebrum; nec aliud ordinavit instrumentum ad videndum & lachrymandum, quam oculos; eò quod qui cognoscit, etiam plangit, & qui bene cognoscit, ac bene videt, bene etiam plangat, qui parum videt, & cognoscit parum plangat; qui satis cognoscit, satis plangat, id est quantum sufficit ad eratorum priorum expiationem, & futurorum cautionem. Proinde si cognosceret quispiam, & prævideret quæ sunt inferni, etiam declinare illum satageret. *Vt cognovit.*

XV. Refertur de Eminentissima Persona, quod frequentius solita visitare pictorem eximium Michaellem Angelum Florentinum pingentem eo articulo scenam judicii, ac inferni. Bilem movit ea curiositas pictori, quod ante opus absolutum sub cortinam intraret, taxaretque rudes etiamnum umbras, eam ob rem præfatam personam vivacissimis adumbravit lineamentis è sepulchro cum aliis in lacerna corrota aspergentem, poneque infernum exastuan.

stantem. Vidit hoc Eminentissimus ille, & illico vel rudi edoctus Magistro sapere didicit, & exclamavit: *Heu munde fallax, quam nos aliter pingui! Ab hinc ergo alium nos nobis imaginemur.* Quod ut dixit, ita fecit, ut universi Metamorphosim illius subitanam obstupescerent.

Suppari ratione si nos seriâ meditatione, viva & vera præscientia futurorum donati essemus, eadem morum emendatio in nobis observaretur, vitæ, ac sanctimonix fulgor inclaresceret. Verum quoniam hæc non cognoscimus, quia non prævidemus, idcirco in præfato Evangelio sequester noster Christus Dominus imbre pluit largissimo lachrymarum, nec secus ac vitis præcisa gemmas, humoremque distillat.

Vitis quando lachrymetur.

Joan. 15. 5.

Thren. 1. 12.

XVI. In qua id consideratione dignissimum est, quod spoliata frondibus, viduata fructibus, jugata palo, incurvata ac sepulta nec fleat, nec doleat; verum si abscindatur palmes quasi fontem aquarum emittat, ex quo natum adagium: *Plangit vitis recisa.* Haud aliter Christus Mediator noster, qui de semetipso confessus est: *Ego sum vitis, vos palmites,* spoliatus non tantum vestibus, quasi frondibus, sed pelle ipsa in flagellatione sua; conculcatus, & ad palum crucis affixus, perinde ac si nequaquam sentiret, nec lachrymatus est, nec ob ullam crudelitatem conquestus; sed quando reciditur illi palmes quispiam; quando illi evenit, quod prædictum à Jeremia: *Vindemiavit me, ut locutus est Dominus in die furoris sui;* quando quispiam ab eo aeterno separatur divortio, tunc obortis largè la-

chrymis, ora, genasque lavit. *Videns civitatem flevit super illam.* Et tamen, quod admiratione dignum, vitis naturalis, abscissis ab eo palmitibus nihil damni patitur; quin imo fructificat amplius, & in locum recisarum emittit alios fecundiores, nec tamen inhibet divisiones aquarum. Palmes autem recitus perditur omnino, quia projicitur in terram, & manet sterilis, solique Vulcano destinatur. Hæc ipsa miseria, ac cæcitas nostra est. Domino DEO nostro per nostrum interitum nihil prorsus decedit, vel per salutem nostram accedit: quoniam ut perbel- le cecinit Purpuratus Princeps: *DEVS meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges.* Et ut alter æque sapiens edixit quærendo: *Quid prodest DEO si justus fuerit?* Si nos avellamur ab eo, & pereamus, pollet dextera Omnipotentis plures alios è Chao sui nihili educere: *Potens est DEVS de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ.* Et nihilominus ubi ab eo recidimur culpâ nostrâ, plangit, & citra solatium plangit, doloreque (humanitus loquor) conficitur. Nos autem qui perdimus vitam, virtutem ad bene operandum, verumque gaudium; qui remanemus sicci, aridi, destinati foco sempiterno, nec oculos in fontes fletuum laxamus, nec extremam nostram calamitatem pensitamus. O cæcitatem! o stultitiam in homine imprimis Christiano verè stupendam!

XVII. Hanc ne serò tandem salutis incurii sodales deplorent, nunc serio hunc lessum Domini expendant, satagantque sapere quæ Dei sunt; intelligere, quæ mundi; prævidere quæ inferni: satagant sapere quæ sunt Dei, quate-

Psal. 15. 6.

Job. 21. 1.

Matth. 3. 9.

quatenus eidem tanquam supremo re-
rum omnium Domino debitum cul-
tum, reverentiam, latriam deferant;
tanquam severissimum scelerum om-
nium vindicem timeant, tanquam ope-
rum omnium nostrorum ac cogita-
tionum speculatorem oculatissimum
revereantur; quatenus ad eundem tan-
quam ad finem, & centrum beatitudi-
nis toto animi conatu colliment. Sa-
ragant intelligere, quæ sunt mundi,
quatenus ejus fallacias devitent, ejus
bonis non nisi ad bonum æternum
consequendum utantur, eidem si im-
morentur, non immoriantur; & omis-
sis superfluarum, caducarumque re-
rum studiis, in salutis suæ anchoram

statuminandam incumbant. Saragant
quæ sunt inferni prævidere, quatenus
sempiternæ fulminationis causas præ-
sciendant, à peccato tanquam à facie co-
lubri fugiant, à via lata, & spatiosa, ad
arctam & angustam si recipiant.

Christe JESU Lux vera illuminans
omnem hominem venientem in hunc
mundum, Conditor universorum, &
zelator animarum nostrarum arden-
tissime, tu quæso obtusam mentis cali-
ginem discute, tu lumen infunde, ut
id ipsum sapiamus, intelligamus, & præ-
videamus omnes; ut tibi fletum ab-
stergentes in nos ipsos transferamus
eundem, nec unquam quæ deploran-
da sunt, deinceps committamus. Fiat.

CONCIO XXXIX.

IN DOMINICA X. POST PENTECOSTEN.

Publicanus autem stans à longè percutiebat pectus suum,
dicens: Deus propitius esto mihi peccatori. Luc. 18.

ARGUMENTUM.

DEXTERA PUBLICANI IN SCENAM
DATA.

I. Uellum quon-
dam in valle Te-
rebynthi Gigan-
tem inter Philis-
taum, ac Davi-
dem commissū,
ex præfata Evan-
gelii lectione in templo Hierosolyimi-

tano Pharisæum inter ac Publicanum
redintegratum percepimus. A. Pro-
cedebat ibi parte ex una Philistæus lo-
ricâ squammatâ indutus, casside æreâ
in capite, & scuto chalybeo toto cor-
pore munitus, despiciens, ac despuens
adversarium tanquam imbellem, atque
indignum, qui secum congrederetur;

Aaa

ideq.